

POPELEČNÍ STŘEDA

1. třída – barva fialová

Když se dnešní den dáváme posypat popelem, v pokoře tím vyznáváme, že je nám třeba pokání a obrácení. To, co se na nás vykoná navenek, má odpovídat také smýšlení našeho srdce, aby postní čtyřicetidenní cvičení, do kterého nyní vstupujeme, bylo Bohu milé a nám ke spasení prospěšné.

Posvěcený popel, který je sypán ve tvaru kříže na temeno (resp. tonzuru) klerikům nebo se jím v podobě kříže označí čelo laikům, má v sobě hlubokou symboliku:

- Popel symbolizuje pomíjivost všeho pozemského (srov. Moudr. 2, 2-5).
- Popel připomíná prvotní hřích (Gen 3, 19), neboť to, že jsme z prachu byli stvořeni, odpovídá lidské přirozenosti, ale to, že se naše tělo opět v prach navrátí, je důsledek dědičného hřichu.
- Popel je znamením pokání (Dan 9, 3-5).
- Popel symbolizuje očišťování (Num 19, 17).

Liturgikou zvláštností všedních dnů dob postní je Oratio super populum – modlitba za lid, která následuje po Postcommunio – modlitbě po přijímání. Původně se jednalo o požehnání pro veřejné kajícíky, kteří byli dříve rozhřešeni po vyznání svých hříchů až po dlouhé době pokání, zpravidla na Zelený čtvrtek. Věřící při této modlitbě klečí se skloněnou hlavou a vyprošují si kající smýšlení a milosti pro duchovní boj.

SVĚCENÍ POPELA

Přede Mší je posvěcen popel ze spálených palmových ratolestí z loňské Květné neděle. Kněz je oděn ve fialovém pluvíálu nebo jen v albě s fialovou štolou. Schóla zpívá následující antifonu:

Antifona *Žalm 68, 17*

Exáudi nos, Dómine, quóniam benígna est misericórdia tua: secundum multitudinem miserationum tuarum respice nos, Dómine. **Ps. *ibid.*, 2** Salvum me fac, Deus: quóniam intravérunt aquæ usque ad ánimam meam. **Ÿ.** Glória Patri. **Exáudi nos.**

Vyslyš nás, Hospodine, neboť dobrotivé je tvé milosrdenství; podle množství svých slitování shlédni na nás, Hospodine. **Ž 68, 2** Spas mne, Bože, neboť dostoupilý vody až k mé duši. **Ÿ.** Sláva Otci. **Vyslyš nás...**

Kněz se modlí na epištolní straně směrem k oltáři:

Ÿ. Dóminus vobíscum.
R. Et cum spírítu tuo.

Ÿ. Pán s vámi.
R. I s duchem tvým.

Oratio – modlitba

Orémus. Omnípotens sempitérne Deus, parce pænitentibus, propitiare supplicántibus: et mittere dignéris sanctum Angelum tuum de cælis, qui bene ✠ dicat et sancti ✠ ficet hos cíneres, ut sint remédium salúbre ómnibus nomen sanctum tuum humíliter implorántibus, ac semetipsos pro consciéntia delictórum suórum accusántibus, ante conspéctum divínæ cleméntiæ tuæ facínora sua deplorántibus, vel sereníssimam pietátem tuam suppliciter obnixéque flagitántibus: et præsta per invocatiónem sanctíssimi nóminis tui; ut, quicumque per eos aspérsi fuerint, pro redemptiáne peccatórum suórum, córporis sanitátem et ánimæ tutelam percípiant. Per Christum Dóminum nostrum. **R.** Amen.

Orémus. Deus, qui non mortem, sed pæniténtiam desideras peccatórum: fragilitátem condiciónis humánæ benigníssime respice; et hos cíneres, quos, causa proferéndæ humilitátis atque promeréndæ véniæ, capítibus nostris impóni decérnimus, bene ✠ dicere pro tua pietáte dignáre: ut, qui nos cínerem esse, et ob pravitátis nostræ deméritum in púlverem reversúros cognóscimus; peccatórum ómnium véniam, et præmia pænitentibus repromíssa, misericórditer consequi mereámur. Per Christum Dóminum nostrum. **R.** Amen.

Modleme se. Všemohoucí, věčný Bože, odpusť kajícím, slituj se nad pokorně prosícími. Rač seslat svého svatého Anděla z nebe, aby požehnal a posvětil tento popel, aby byl spasitelným lékem všem, kteří pokorně vzývají tvé svaté jméno a sebe samy s vědomím svých hříchů před tváří tvé božské milostivosti oplakávají své nepravosti a také se pokorně a vroucně doprošují tvé přejasně dobrotivosti. Učiň, aby vzýváním svého nejsvětějšího jména, všichni, kdo tímto popelem budou posypáni, dosáhli vysvobození z hříchů zdraví těla a ochrany duše. Skrze Krista, Pána našeho. **R.** Amen.

Modleme se. Bože, jenž si nepřejíš smrt, ale pokání hříšníků, shlédni předobrotivě na křehkost lidské přirozenosti a tento popel, který jsme se rozhodli sypat na své hlavy jako vyznání pokory a k dosažení odpuštění, rač ve své dobrotivosti požehnat, abychom, když poznáváme, že jsme popelem a že budeme pro vinu své nepravosti opět v prach obráceni, zasloužili si milostivě dosáhnout odpuštění všech hříchů a odměnu, která je slíbena kajícím. Skrze Krista, Pána našeho. **R.** Amen.

Orémus. Deus, qui humiliati-
óne flécteris, et satisfacti-
one placáris: aurem tuæ pietátis
inclína précibus nostris; et capí-
tibus servórum tuórum, horum
cínerum aspersione contáctis,
effúnde propítius grátiam tuæ
benedictiónis: ut eos et spírítu
compunctiónis répleas et, quæ
iuste postuláverint, effícaciter trí-
buas; et concessa perpétuo stabi-
líta et intácta manére decérnas.
Per Christum Dóminum nos-
trum. **R̄x.** Amen.

Modleme se. Bože, jenž býváš
pokořením se přemáhán a do-
stiučiněním usmiřován, nakloň
sluch své dobrotivosti k našim
prosbám a na hlavy svých slu-
žebníků, kterých se dotkne posy-
pání tohoto po-pela, s laskavostí
vylej milost svého požehnání.
Naplň je duchem zkroušenosti
a co by spravedlivě žádali, také
uděl; a učiň, ať udělené zůstane
věčně upevněno a neporuše-
no. Skrze Krista, Pána našeho.
R̄x. Amen.

Orémus. Omnípotens sempi-
térne Deus, qui Ninivítis,
in cínere et cilício pæniténtibus,
indulgéntiæ tuæ remédia præsti-
tísti: concéde propítius; ut sic eos
imitémur hábitu, quátenus vé-
niæ prosequámur obténtu. Per
Christum Dóminum nostrum.
R̄x. Amen.

Modleme se. Všemohoucí, věčný
Bože, jenž jsi Ninivským, kajím
se v popelu a žíněném rouchu,
udělit své léčivé odpuštění, po-
přej milostivě, ať je tak napodo-
bíme v chování, abychom jako
oni došli odpuštění. Skrze Krista,
Pána našeho. **R̄x.** Amen.

Kněz třikrát pokropí popel svěcenou vodou a přitom se tiše modlí antifonu Aspérges me. Potom popel třikrát incensuje kadidlem

UDÍLENÍ POPELCE

Při udílení popelce se kněz modlí: *Gen 3, 19*

Meménto, homo, quia pulvis es,
et in púlverem revertéris.

Pomni, člověče, že prach jsi
a v prach se obrátíš.

Mezitím schóla zpívá:

Antifona *Joel 2, 13*

Immutémur hábitu, in cínere et
cilício: ieiunémus, et plorémus

V popelu a žíněném rouchu se
postíme a plačme před Pánem,

ante Dóminum: quia multum miséricors est dimittere peccáta nostra Deus noster.

neboť je velmi milosrdný a náš Bůh nám odpustí hříchy.

Antifona *Joel 2, 17 a Est 13, 17*

Inter vestibulum et altáre plorábunt sacerdótes ministri Dómini, et dicent: Parce, Dómine, parce pópulo tuo: et ne claudas ora canéntium te, Dómine.

Mezi síní a oltářem nechť lkají kněží, služebníci Páně, a říkají: Ušetř, Pane, ušetř svůj lid a nezavírej ústa těch, kteří tě oslavují, Pane.

Responsorium *Esther 13; Joel 2*

Emendémus in mélius, quæ ignoránte peccávimus: ne, súbito præoccupáti die mortis, quæramus spátium pæniténtiæ, et inveníre non possímus. * Atténde, Dómine, et miserére: quia peccávimus tibi. *Ÿ. Ps. 78, 9* Adiuvá nos, Deus, salutáris noster: et propter honórem nóminis tui, Dómine, líbera nos. Atténde, Dómine. *Ÿ. Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto.* Atténde, Dómine.

Napravme, v čem jsme nerozvážně zhřešili, abychom, až budeme náhle překvapeni dnem smrti, nemuseli hledat čas k pokání, ale nalézt nemohli. * Popatř, Pane, a smiluj se, neboť jsme zhřešili proti tobě. *Ÿ. Ž 78, 9* Pomoz nám, Bože, náš Spasiteli, a pro čest jména svého, Pane, nás vysvobod. Opatř, Pane, a smiluj se. Popatř, Pane, *Ÿ. Sláva Otcí.* Popatř, Pane, a smiluj se, neboť jsme zhřešili proti tobě.

Po udílení popelce:

Ÿ. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

Ÿ. Pán s vámi.

R. I s duchem tvým.

O rémus. Concéde nobis, Dómine, præsídia milítiae cristiánæ sanctis inchoáre ieiúniis: ut, contra spirítales nequítias pugnatúri, continéntiæ muniámur auxíliis. Per Christum Dóminum nostrum. *R.* Amen.

Modleme se: Dej nám, Pane, zahájit křesťanský boj pomocí svatých postů, abychom, když máme bojovat proti duchovním neřestem, byli chráněni přispěním zdržlivosti. Skrze Krista, Pána našeho. *R.* Amen.

Ve Mši, která následuje, odpadají stupňové moditby.

MŠE

Statio u sv. Sabiny

(1) Introitus – vstupní antifona *Moudrosti 11, 24.25 a 27*

MISERERIS ómnium, Dómine, et nihil odísti eórum, quæ fecísti: dissímulans peccáta hóminum propter pæniténtiam, et parcens illis: quia tu es Dóminus, Deus noster. **Ps. 56, 2** Miserére mei, Deus, miserére mei: quóniam in te confídít ánima mea. **Ÿ.** Glória Patri.

Smilováváš se nad všemi, Hospodine, a nic nemáš v nenávisti z toho, co jsi učinil; přehlížíš hříchy lidí pro pokání a odpouštíš jim, neboť ty jsi Pán, náš Bůh. **Žalm 56, 2** Smiluj se nade mnou, Bože, smiluj se nade mnou, neboť má duše v tebe doufá. **Ÿ.** Sláva Otci.

(2) Oratio – vstupní modlitba

Præsta, Dómine, fidélibus tuis: ut ieiuniórum veneránda solémnia, et cóngrua pietáte suscípíant, et secúra devotióne percúrrant. Per Dóminum.

Uděl, Pane, svým věřícím, ať průběh slavnosti svatého postu s náležitou zbožností začnou a také v nerušené oddanosti závěří. Skrze našeho Pána Ježíše Krista.

(3) Lectio – čtení *Joel 2, 12-19*

Léctio Ioélis Prophætæ. Hæc dicit Dóminus: Convertímini ad me in toto corde vestro, in ieiúnio, et in fletu, et in planctu. Et scíndite corda vestra, et non vestiménta vestra, et convertímini ad Dóminum, Deum vestrum: quia benígnus et miséricors est, pátiens, et multæ misericórdiæ, et præstábilis super malítia. Quis scít, si convertátur, et ignóscat, et relínquat post se benedictiónem, sacrificium et libámen Dómino, Deo vestro? Cánite tuba in Sion, sanctificáte ieiúnum, vocáte coetum, congregáte pópulum, sanctificáte ecclésiám, coadunáte senes, congregáte párvulos et sugéntes úbera: egrediátur spon-

Čtení proroka Joela. Tak praví Hospodin: obraťte se ke mně celým svým srdcem, v postu, nářku a pláči! Roztrhněte svá srdce, a ne pouze šaty, a obraťte se k Hospodinu, svému Bohu, neboť je dobrotivý a milosrdný, shovívavý a plný lásky, slituje se v neštěstí. Kdo ví, zda se neobráťí a neodpustí, nezanechá po sobě požehnání: obětní dar a úlitbu pro Hospodina, vašeho Boha? Na Siónu zatrubte na polnici, nařídte půst, svolajte shromáždění, svolajte lid, zasvěťte obec, sezvete starce, shromážděte děti i kojence: ženich ať vyjde ze svého pokoje, nevěsta ze své ložnice! Kněží, Hospodinovi služebníci, ať plá-

sus de cubili suo, et sponsa de thalamo suo. Inter vestibulum et altare plorabunt sacerdotes ministri Domini, et dicent: Parce, Domine, parce populo tuo: et ne des hereditatem tuam in opprobrium, ut dominentur eis nationes. Quare dicunt in populis: Ubi est Deus eorum? Zelatus est Dominus terram suam, et percipit populo suo. Et respondit Dominus, et dixit populo suo: Ecce, ego mittam vobis frumentum et vinum et oleum, et replebimini eis: et non dabo vos ultra opprobrium in gentibus: dicit Dominus omnipotens.

čou mezi předsíní a oltářem a říkají: „Ušetř, Hospodine, svůj lid, nevydávej své dědictví v potupu, aby nad ním nevládli pohané!“ Proč se má mezi národy říkat: „Kdepak je ten jejich Bůh?“ Velkou láskou se Hospodin roznítil ke své zemi, smiloval se nad svým lidem. Hospodin řekl svému lidu: „Hle, pošlu vám obilí, víno a olej a nasytíte se, už vás nevydám potupě mezi pohany, praví všemohoucí Hospodin

(4) Graduale *Žalm 56, 2 a 4*

Miserere mei, Deus, miserere mei: quoniam in te confidit anima mea. *Ÿ* Misit de caelo, et liberavit me, dedit in opprobrium conculcantes me.

Smiluj se nade mnou, Bože, smiluj se nade mnou, neboť v tebe doufá má duše. *Ÿ* Poslal z nebe a vysvobodil mne, urhl v opovržení ty, kdo po mně šlapali.

Následující Tractus se během doby postní modlí vždy v pondělí, středu a v pátek.

Tractus *Ps 102, 10*

Domine, non secundum peccata nostra, quae fecimus nos: neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis. *Ÿ* Ps. 78, 8-9 Domine, ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum: cito anticipent nos misericordiae tuae, quia pauperes facti sumus nimis. *(Hic genuflectitur)* *Ÿ* Adiuvate nos, Deus, salutaris noster: et propter gloriam nominis tui,

Pane, nesplácej nám podle našich hříchů, kterých jsme se dopustili, ani podle našich nepravostí. *Ÿ* *Ž 78, 8-9* Pane, nevzpomínej naše staré nepravosti. Necht nás rychle předejde tvé milosrdenství, neboť jsme se stali velice ubohými. *(Zde poklekáme)* *Ÿ* Pomož nám, Bože, naše Spáso, a pro slávu svého jména, Pane, nás vysvobod a buď milostiv na-

Dómine, líbera nos: et propítius esto peccátis nostris, propter nomen tuum.

šim hříchům pro své jméno.

(5) Evangelium *Mt 6, 16-21*

Sequéntia sancti Evangélii secundum Matthæum. In illo témpore: Dixit Iesus discíplis suis: Cum ieiunátis, nolíte fíeri, sicut hypócritæ, tristes. Extérminant enim fácies suas, ut appáreant homínibus ieiunántes. Amen, dico vobis, quia recepérunť mercédem suam. Tu autem, cum ieiúnas, unge caput tuum, et fácíem tuam lava, ne videáris homínibus ieiúnans, sed Patri tuo, qui est in abscóndito: et Pater tuus, qui videt in abscóndito, reddet tibi. Nolíte thesaurízare vobis thesáuros in terra: ubi ærúgo et tínea demólitur: et ubi fures effódiunt et furántur. The-saurízáte autem vobis thesáuros in cælo: ubi neque ærúgo neque tínea demólitur; et ubi fures non effódiunt nec furántur. Ubi enim est thesáurus tuus, ibi est et cor tuum.

Pokračování sv. Evangelia podle Matouše. Za onoho času řekl Ježíš svým učedníkům: když se postíte, nedělejte ztrápený obličej jako pokrytci. Ti totiž dělají svůj obličej nevzhledným, aby lidem ukazovali, že se postí. Amen, pravím vám: Ti už svou odplatu dostali. Když se však postíš ty, pomaz si hlavu a umyj si tvář, abys neukazoval lidem, že se postíš, ale svému Otci, který je ve skrytosti; a tvůj Otec, který vidí i to, co je skryté, ti odplatí. Neshromažďujte si poklady na zemi, kde je kazí mol a rez a kam se zloději prokopávají a kradou. Shromažďujte si však poklady v nebi, kde je ani mol, ani rez ne-kazí a kam se zloději nemohou prokopat a krást. Vždyť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce.

(6) Offertorium – antifona k obětování *Žalm 29, 2-3*

Exaltábo te, Dómine, quóniam suscepísti me, nec delectásti inimícos meos super me: Dómine, clamávi ad te, et sanásti me.

Budu tě velebit, Pane, neboť jsi mne přijal a nedal jsi jásat mým nepřátelům nade mnou. Pane, volal jsem k tobě, a uzdravil jsi mne.

(7) Secreta – tichá modlitba

Fac nos, quáesumus, Dómine, his munéribus offeréndis conveniénter aptári: quibus ipsíus venerábilis sacraménti celebrá-mus exórdium. Per Dóminum.

Učiň nás Pane, prosíme, náležitě způsobilými k obětování těchto darů, jimiž slavíme počátek tohoto vznešeného tajemství. Skrze našeho Pána Ježíše Krista.

(8) Preface postní**(9) Communio – antifona k přijímání Žalm 1, 2 a 3**

Qui meditabitur in lege Dómini die ac nocte, dabit fructum suum in témpore suo.	Kdo bude rozjímat o zákoně Páně dnem i nocí, přinese ovoce ve svůj čas.
---	---

(10) Postcommunio – modlitba po přijímání

P ercépta nobis, Dómine, præ- beant sacraménta subsidiúm: ut tibi grata sint nostra ieiúnia, et nobis proficiant ad medélam. Per Dóminum.	Přijaté Svátosti, Pane, nechť nám poskytnou pomoc, aby naše pos- ty byly tobě příjemné a nám slou- žily k uzdravení. Skrze našeho Pána Ježíše Krista.
--	---

K Oratio super populum (modlitba za lid) se klečí se skloněnou hlavou..

Oratio super populum

Orémus. Humiliáte cápita vestra Deo.	Modleme se. Pokořte své hlavy před Bohem.
---	--

I nclinántes se, Dómine, maies- táti tuæ, propitiátus inténde: ut, qui divíno múnere sunt reféc- ti, cæléstibus semper nutriántur auxíliis. Per Dóminum.	Na ty, kteří se koří tvé Velebnos- ti, Pane, milostivě shlédni, aby, když byli občerstveni božským darem, byli stále živeni nebeskou pomocí. Skrze našeho Pána Ježíše Krista.
---	--